

'Het ging mij om het gekend zijn'

Om naar Oosterhesselen (Drente) te gaan, is wel erg ver. Ds. Joost Cohen Stuart, predikant van de Bethelkerk tussen 1973 en 1981, stelt voor dat ik hem in Amsterdam interview, waar zijn zoon James woont. Hij woont nog niet zo lang in Oosterhesselen, waar zijn vrouw Hetty sinds maart 2007 predikante is. Op dit moment van het interview zit zij in Engeland, omdat binnenkort jongste dochter Hester in Canterbury gaat trouwen. Zij is daar de huwelijksdienst aan het voorbereiden.

Groot, deftig en jong

Ik open het gesprek in het benedenhuis aan de Churchillaan met de vraag: 'Als je terugkijkt op je periode in Den Haag, wat komt dan het eerst bij je naar boven?' Over het antwoord hoeft hij niet lang na te denken: 'Het was een hele grote wijk, 2650 pastorale eenheden.' Hij zegt er direct achter dat de wijk hem als een nog redelijk jonge predikant met slechts één gemeente achter de rug veel te groot was. En daarnaast, de gemeente bevatte toendertijd nogal wat orthodoxe gemeenteleden, ik voelde me niet echt vrij om te zeggen wat ik dacht. Ik was eigenlijk aangetrokken voor het jeugdwerk, waar collega Krijger het pastoraat zou doen en collega Nijdam, die ik nog kende uit mijn periode in Voorne-Putten, het vormings- en toerustingswerk, maar van die specialisatie kwam weinig terecht.'

Zijn eerste indruk van de wijk zelf: 'Het was een deftige Haagse wijk, de mensen waren wat afstandelijk en nogal individualistisch ingesteld. Wat ik geprobeerd heb, is om gemeenschap in de gemeente te brengen. Ik heb een groot aantal wijkteams opgezet, mensen die tot taak hadden om gemeenteleden te bezoeken. Een gedachte van mijn leermeester Hans Hoekendijk. Daarbij, ik kon onmogelijk zelf alle pastoraat doen. Later heb ik trouwens wel hulp gekregen, onder andere van ds. Ben Keers die veel ouderenpastoraat deed.' Deze wijkteams was ik al op het spoor gekomen, bij mijn doorlezen van diverse jaargangen van *Hervormd Loosduinen* uit de periode dat hij in Den Haag stond. Er zijn voortdurend vergaderingen van wijkteams die door Cohen Stuart worden toegerust. De pastorale thema's komen neer op: Houd elkaar in de gaten. Zie om naar elkaar. 'Het ging mij om het gekend zijn. Ik ben daar altijd mee doorgestaan, ook in Nieuwegein, waar ik na Den Haag naar toe ben gegaan. Die vergaderingen stonden in het teken van: hoe doe je huisbezoek? We lazen de boekjes van Lindijer: *In levende lijve*, en Goedhardt: *Het gesprek besproken*. De pastorale medewerkers vonden het prettig het huisbezoek goed te onderbouwen en daarin begeleid te worden.'

'Het was ook een jonge gemeente, met veel jonge gezinnen. We hielden gespreksavonden over het boek van Flesseman-van Leer 'Geloven vandaag'. Dat ging er nog wel eens heftig aan toe. Ze waren nogal eigenwijs. Ze wilden liever zelf praten dan naar mij luisteren. Maar we gingen ook met elkaar naar cabaret, naar Don Quishocking. Bijzonder was een weekend met de hervormde én gereformeerde jeugd op kasteel Oud Poelgeest, met ds. Aalbers. en naar vormingscentrum De Haaf in Bergen (N.H.).

Introductie van het werkgroepenmodel

Nu was de reden van het interview onder meer gelegen in een opmerking van mw. Corrie Dekker die mij vertelde dat ds. Cohen Stuart degene was die het werkgroepenmodel in de Bethelkerk heeft geïntroduceerd. Als ik hem dat al eerder door de telefoon vertel, blijft het stil aan de andere kant. Hij zegt dat hij er nog eens over zal nadenken hoe dat ook al weer zat. In het gesprek in Amsterdam kom ik er op terug. Cohen Stuart: 'Eind zestiger, begin zeventiger jaren worden de onderdelen van het gemeentewerk steeds meer gedifferentieerd. Naast de leden van de kerkenraad krijgen in de Bethelkerk ook gemeenteleden steeds meer verantwoordelijkheid voor taken zoals pastoraat (Nelly Mouthaan), diakonaat, eredienst, vorming (Henk te Winkel), jonge gemeente, jeugdwerk (Cees van Harmelen), zondagsschool en zending (An Visser). Ik stimuleer op deze terreinen het ontstaan van werkgroepen, zoals bijvoorbeeld eredienst en vorming, die je bent tegengekomen in de stukken. Door de werkgroepen wordt de betrokkenheid van gemeenteleden bij het kerk-zijn vergroot. Dat is de beleidsgedachte die hierachter schuil ging.' Daarmee geeft hij aan dat mw. Corrie Dekker gelijk heeft.

Wat ik verder tegenkom, is de gemeentezondag. Daar is men in zijn tijd mee begonnen. Hij zegt heel eerlijk dat dat niet zozeer zijn eigen initiatief was, maar dat dat uit de gemeente kwam, en in overleg met het moderamen en de commissie vorming en eredienst uitgevoerd werd. Het werd direct een groot succes. Ik herinner me nog dat we met elkaar in een zaal vaderlandse liederen zongen, elders met klei werd gewerkt en dat men sieraden kon maken.' De eerste gemeentezondag is precies dertig jaar geleden gehouden, op zondag 25 maart 1979. Hij kijkt verrast, als ik zeg dat we nog steeds jaarlijks een gemeentezondag hebben. In die tijd waren dat met name zondagen die in het kader stonden van de beoefening van de gemeenschap. 'Het was voornamelijk ontspannen met elkaar bezig zijn, niet zo aan de hand van een thema, zoals jullie het daarna zijn gaan doen.'

Oriëntatie voor het leven

In de jaargangen van *Hervormd Loosduinen* is ook goed terug te zien dat Cohen Stuart veel aan vormingswerk heeft gedaan. Wat hij daarin deed? Hij las voornamelijk met gemeenteleden boekjes en brochures van mensen als Bouhuijs en Deurloo (*De stem in het gebeuren*), Dingemans (*Bij Markus in de leer*) en Van der Zee (*Uit de bergrede*). Het Bijbelse verhaal stond steeds centraal. Hij zocht steeds naar actualisering. De bijbelverhalen moeten mensen helpen om oriëntatie voor hun leven te vinden, zo zegt hij.

Al eerder heeft hij mij zijn intree- (genummerd als 226) en afscheidspraak (nr. 456) met liturgie op mijn verzoek toegestuurd. De tekst voor zijn intreespraak als ook van zijn veel kortere afscheidspraak komen uit het Lucasevangelie. Zijn afscheidspraak over 'de jongeling van Naïm' (Lucas 7,11-

BETHELTAAL

---

17) lees ik met extra aandacht. In de preek wordt de tekst nauwkeurig gevolgd, met af en toe een verwijzing naar onze situatie. Hij heeft ze zelf blijkbaar ook weer opnieuw gelezen, zo blijkt, als hij zegt dat hij beide preken nog niet zo gek vond.

Daarnaast heeft hij veel aandacht geschonken aan de joodse wortels van het christendom. Aan de vraag van rabbijn Soetendorp in 1977/'78 'waarom er geen christelijke reflectie was op Auschwitz?' wilde hij niet voorbij.

Evaluatie

Als ik vraag hoe hij zijn periode achteraf beziet, dan zegt hij: 'Het was een boeiende en interessante periode waarin ik veel geleerd heb. Boeiend vanwege de actuele problematiek rond de joodse wortels van het christendom, de pastorale uitdaging van een grote stadswijk en de kernwapenkwestie die voortdurend speelde. Een actieve periode waarin ik veel gestudeerd, gedacht en gedaan heb met zeer betrokken mensen.'

Nico Riemersma